

جمهوری اسلامی ایران
سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور
مرکز آمار ایران

مجموعه قوانین، مقررات و آیین‌نامه‌های نظام آماری کشور

ویراست دوم
خرداد ۱۳۸۳

فهرست مندرجات

قانون مرکز آمار ایران
آیین‌نامه اجرایی دبیرخانه شورای عالی آمار
نظام آماری کشور
آیین‌نامه تشکیل جلسات و شرح وظایف کمیته‌های آماربخشی

قانون مرکز آمار ایران

الف - کلیات

ماده ۱- تعاریف و اصطلاحات مندرج در این قانون بقرار زیر است:

- **سرشماری:** منظور آمارگیریهائی است که کلیه افراد و واحدهای جامعه مورد مطالعه را دربرگیرد و درموارد مشخص بمنظور جمع‌آوری اطلاعات در زمینه فعالیت‌های اقتصادی و اجتماعی مانند نفوس، مسکن، کشاورزی، صنعت، ساختمان، بازرگانی، فرهنگی و سایر فعالیتها صورت می‌گیرد. در صورتیکه سرشماری در سراسر کشور بعمل آید **سرشماری عمومی** نامیده می‌شود.
- **آمارگیری نمونه‌ای:** منظور جمع‌آوری اطلاعات آماری از تعدادی از افراد یا واحدهای جامعه براساس روشهای علمی آماری است که نتایج آن قابل تعمیم باشد.
- **آمارگیری جاری:** منظور آمارگیریهائی است که از روی مدارک، گزارشها و فرمهای مربوط به فعالیت‌های جاری وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و شرکتهای دولتی و وابسته به دولت انجام می‌شود.

- **محاسبات ملی:** منظور بیان آماری کلیه فعالیت‌های اقتصادی کشور طی یک دوره زمانی می‌باشد.
 - **شاخص قیمت:** منظور کمیته است که تغییرات متوسط قیمت کالاها و خدمات را نسبت به یک زمان معین نشان دهد.
 - **قالب آماری:** منظور فهرستی از مشخصات کلی افراد یا واحدهای جامعه مورد آمارگیری است که بخصوص در آمارگیریهای نمونه‌ای از آن استفاده می‌شود.
 - **خدمات آماری:** منظور انجام تمام یا قسمتی از خدماتی است که در زمینه تهیه و اجرای طرحهای آماری و استخراج نتایج و چاپ و انتشار آنها بعمل می‌آید.
- ماده ۲-** مرکز آمار ایران وابسته به سازمان برنامه و بودجه می‌باشد و زیر نظر رئیس سازمان برنامه و بودجه اداره می‌شود و رئیس آن سمت معاونت سازمان برنامه و بودجه را دارد.

ب - وظایف و اختیارات

- ماده ۳-** وظایف و اختیارات مرکز آمار ایران بشرح زیر است:
- انجام سرشماریهای عمومی و آمارگیریهای نمونه‌ای در زمینه‌های اجتماعی و اقتصادی.

- تهیه آمارهای لازم بمنظور تامین نیازمندیهای برنامه‌ریزی و هدفهای برنامه‌های عمرانی کشور.
 - تهیه و بهنگام نگاهداشتن (آماده داشتن آخرین آمار) قالبهای آماری.
 - استخراج، بررسی، چاپ و انتشار نتایج حاصل از سرشماریها و آمارگیریها.
 - تهیه محاسبات ملی و شاخص قیمتها.
 - تهیه تعاریف و تعیین مفاهیم و معیارها و طبقه‌بندیهای آماری.
 - گردآوری آمارهای مورد نیاز از بخش عمومی و بخش خصوصی.
 - تهیه و انتشار سالنامه آماری کشور.
 - تمرکز اسناد و مدارک و اطلاعات آماری.
 - راهنمایی‌های فنی به واحدهای آماری وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و وابسته به دولت و شرکتهای دولتی همچنین مؤسسات بخش خصوصی در حد امکان.
 - انجام خدمات آماری برای بخش عمومی و بخش خصوصی در ازاء دریافت هزینه‌های مربوط.
- تبصره -** وجوه حاصل از خدمات آماری درآمد اختصاصی مرکز آمار ایران شناخته می‌شود و در حساب جداگانه در خزانه متمرکز خواهد شد و طبق بودجه‌ای که بتصویب رئیس سازمان برنامه و بودجه خواهد رسید به مصرف می‌رسد.

ماده ۴ - سرشماریهای عمومی بموجب فرمان انجام خواهد شد و ترتیب اجرای آن با هیئت وزیران است. اجرای سرشماری عمومی نفوس هر ده سال یکبار اجباری است و اولین سرشماری پس از تصویب این قانون در سال ۱۳۵۵ خواهد بود.

ماده ۵ - کلیه وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و وابسته به دولت و شرکتهای دولتی مکلفند افراد، وسائط نقلیه، وسایل مخابراتی و سایر تجهیزات مورد نیاز سرشماریهای عمومی را برای مدت معین و به ترتیبی که هیئت وزیران مقرر می‌دارد در اختیار مرکز آمار ایران بگذارند.

ماده ۶ - در مواردی که برای سرشماریهای عمومی از مستخدمین دولت اعم از شاغل و بازنشسته استفاده می‌شود مرکز آمار ایران می‌تواند فوق العاده سرشماری برای زمان سرشماری به آنان پرداخت کند.

میزان این فوق العاده بنا به پیشنهاد رئیس سازمان برنامه و بودجه و تصویب هیئت وزیران تعیین خواهد شد.

ماده ۷ - هر شخص ساکن ایران همچنین اتباع ایرانی مقیم خارج از کشور مکلفند به پرسشهای مربوط به کلیه سرشماریها و آمارگیریها که توسط مرکز آمار ایران انجام می‌شود پاسخ صحیح دهند. آمار و اطلاعاتی که ضمن آمارگیریهای مختلف از افراد و مؤسسات جمع‌آوری می‌شود محرمانه خواهد بود و جز در تهیه آمارهای کلی و عمومی نباید مورد استفاده قرار گیرد.

استفاده و مطالبه و استناد به اطلاعات جمع‌آوری شده از افراد و مؤسسات به هیچوجه در مراجع قضائی و اداری و مالیاتی و نظایر آن مجاز نخواهد بود.

ماده ۸ - وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و وابسته به دولت و شرکتهای دولتی موظفند در انجام آمارگیریها از تعاریف، مفاهیم، روشها، معیارها و طبقه‌بندیهای آماری مرکز آمار ایران تبعیت نمایند.

ماده ۹ - وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و وابسته به دولت و شرکتهای دولتی با انجام آمارگیریهای جاری مکلفند هر نوع اطلاعات آماری که مورد احتیاج باشد در اختیار مرکز آمار ایران بگذارند.

ج - شورای عالی آمار و وظایف آن

ماده ۱۰ - شورای عالی آمار به ریاست رئیس سازمان برنامه و بودجه مرکب از مقامات زیر تشکیل می‌شود:

- معاون وزارت اموراتصادی و دارایی با معرفی وزیر امور اقتصادی و دارایی.
- معاون وزارت کشور با معرفی وزیر کشور.
- معاون وزارت کشاورزی و منابع طبیعی با معرفی وزیر کشاورزی و منابع طبیعی.

- معاون وزارت تعاون وامور روستاها با معرفی وزیر تعاون وامور روستاها.
 - معاون وزارت کار وامور اجتماعی با معرفی وزیر کار وامور اجتماعی.
 - معاون وزارت صنایع ومعادن بامعرفی وزیر صنایع و معادن.
 - معاون وزارت بازرگانی با معرفی وزیر بازرگانی.
 - معاون وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با معرفی وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.
 - قائم مقام رئیس کل بانک مرکزی ایران.
 - معاون سازمان امور اداری واستخدامی کشور با معرفی دبیر کل سازمان امور اداری واستخدامی کشور.
 - رئیس مرکز آمار ایران.
- ماده ۱۱- شورای عالی آمار وظایف زیر را عهده‌دار خواهد بود:**
- تعیین سیاست کلی برنامه‌های آماری کشور و نحوه توزیع فعالیت‌های آماری بین سازمان‌های مسئول.
 - تعیین اولویت‌های آماری کشور.
 - تعیین سیاست جامع در زمینه هماهنگی وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی درمورد استفاده از ماشینهای حسابگر.
 - اظهار نظر درمورد تامین اعتبار اجرای طرحها و فعالیت‌های آماری وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی

ووابسته به دولت وشرکتهای دولتی که از محل اعتبارات
عمرانی کشور هزینه آن پرداخت می‌شود.

• اظهار نظر نسبت به آیین‌نامه‌ها ولوایحی که درزمینه آمار
تهیه می‌شود.

• اتخاذ تصمیم درباره مسائلی که دستگاه‌های اجرائی در
زمینه اجرای آمارگیریه‌ها با آن مواجه می‌شوند و درشورا
مطرح می‌نمایند.

ماده ۱۲- جلسات شورای عالی آمار لاقبل هر سه ماه یکبار و
در سایر موارد بنا به دعوت شورای عالی آمار تشکیل خواهد شد.
جلسات شورای عالی آمار با حضور هشت نفر رسمیت خواهد یافت
و تصمیمات شورا با رای موافق حداقل هفت نفر معتبر است.

ماده ۱۳- وظایفی که به منظور هماهنگ ساختن امور
انفورماتیک بعهدہ سازمان برنامه و بودجه قرار دارد به شورای عالی
آمار محول می‌شود.

ماده ۱۴- مصوبات شورای عالی آمار ناشی از وظایف و اختیارات
مقرر در این قانون برای کلیه وزارتخانه‌ها و سازمان‌های دولتی
مربوط لازم الاجرا خواهد بود.

ماده ۱۵- وظایف دبیرخانه شورای عالی آمار و آیین‌نامه اجرائی آن
توسط سازمان برنامه و بودجه تهیه و به تصویب شورای عالی آمار
خواهد رسید.

ماده ۱۶- قانون تاسیس مرکز آمارایران مصوب تیرماه ۱۳۴۴ و آن قسمت از قوانین و مقررات دیگر که باین قانون مغایرت دارد لغو می‌گردد.

قانون فوق مشتمل بر شانزده ماده و یک تبصره پس از تصویب مجلس سنا در جلسه روز دوشنبه ۱۳۵۳/۱۰/۳، در جلسه روز پنجشنبه دهم بهمن ماه یکهزار و سیصد و پنجاه و سه شمسی به تصویب مجلس رسید.

آیین‌نامه اجرایی
دبیرخانه شورای عالی آمار

بسمه تعالی

آیین نامه اجرایی دبیرخانه شورای عالی آمار

به استناد ماده ۱۵ قانون مرکز آمار ایران و مفاد نظام آماری کشور، آیین نامه اجرایی دبیرخانه شورای عالی آمار به شرح زیر می‌باشد.

ماده ۱- وظیفه دبیرخانه شورای عالی آمار را مرکز آمار ایران عهده دار می‌باشد. معاون سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و رئیس مرکز آمار ایران، دبیر شورای عالی آمار است.

ماده ۲- محل تشکیل جلسات شورای عالی آمار در سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور می‌باشد، مگر در مواردی که ریاست شورای مزبور محل دیگری را معین کند.

ماده ۳- اعضای شورای عالی آمار، ترجیحاً از بین معاونان طرح و برنامه یا معاونانی که وظیفه معاون طرح و برنامه را انجام می‌دهند (رئیس کمیته آمار بخشی) با تشخیص وزیر یا بالاترین مقام دستگاه اجرایی "عضو شورای عالی آمار" تعیین و به دبیرخانه شورای عالی آمار معرفی می‌شوند. اعضای شورای عالی آمار مرکب از مقامات زیر می‌باشند:

- (۱) معاون رئیس جمهور و رئیس سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور (رئیس شورا)
- (۲) رئیس مرکز آمار ایران (دبیر شورا)
- (۳) معاون امور اقتصادی و هماهنگی برنامه و بودجه سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور (عضو شورا)
- (۴) معاون امور اقتصادی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران (عضو شورا)
- (۵) معاون وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی (عضو شورا)
- (۶) معاون وزارت امور اقتصادی و دارایی (عضو شورا)
- (۷) معاون وزارت جهاد کشاورزی (عضو شورا)
- (۸) معاون وزارت کار و امور اجتماعی (عضو شورا)
- (۹) معاون وزارت صنایع و معادن (عضو شورا)
- (۱۰) معاون وزارت بازرگانی (عضو شورا)
- (۱۱) معاون وزیر کشور (عضو شورا)
- (۱۲) معاون وزارت تعاون (عضو شورا)
- تبصره ۱۵ -** اعضای شورای عالی آمار باید شخصاً در جلسات شورای مزبور شرکت نمایند. دبیر شورای عالی آمار موظف است عدم شرکت هر یک از اعضای شورا را در دو جلسه متوالی یا سه جلسه غیرمتوالی کتباً به رئیس شورای مزبور و وزیر ذیربط اعلام نماید. در صورتیکه بدلائل موجه امکان حضور هر یک از

معاونین موضوع ماده ۳ مقدور نگردید شرکت یکی از معاونین دیگر وزارتخانه ها و سازمانهای مذکور در جلسات شورای عالی آمار بلامانع خواهد بود.

تبصره ۲ - رئیس شورای عالی آمار و هر عضو شورای مزبور می‌تواند، حسب مورد از وجود یک کارشناس صاحب نظر و مطلع در امور آماری به عنوان مشاور بدون حق رأی در جلسات شورای عالی آمار استفاده نماید.

ماده ۴ - زمان، محل و دستور جلسه عادی شورای عالی آمار حداقل ۱۰ روز قبل از موعد، توسط دبیرخانه شورای مزبور کتباً به اطلاع اعضای شورای عالی آمار خواهد رسید. دبیرخانه شورای عالی آمار در مورد برگزاری هر جلسه فوق العاده باید زمان، محل و دستور جلسه فوق العاده را حداقل پنج روز قبل از تشکیل جلسه کتباً به اطلاع اعضای شورای مزبور برساند. همچنین ارسال مدارک و مستندات هر جلسه شورای عالی آمار به عهده دبیرخانه شورای مزبور می باشد.

ماده ۵ - بودجه دبیرخانه شورای عالی آمار متناسب با انجام وظایف و امور محوله در قالب بودجه سالانه مرکز آمار ایران پیش‌بینی و ارائه می شود.

ماده ۶ - به منظور بررسی تخصصی برنامه ها و طرحهای مربوط به فعالیتهای آماری کشور ، ارجاع شده از سوی شورای عالی آمار و کمیته های آمار بخشی، ”کمیسیون تخصصی“ به عنوان بازوی کارشناسی و مشورتی شورای عالی آمار تشکیل می گردد. رئیس کمیسیون مذکور، یکی از معاونان مرکز آمار ایران می باشد که توسط رئیس مرکز آمار ایران و دبیر شورای عالی آمار انتخاب می شود.

ماده ۷ - اداره کمیسیون تخصصی شورای عالی آمار به عهده دبیرخانه شورای مزبور است و محل تشکیل جلسات کمیسیون تخصصی در مرکز آمار ایران می باشد ، مگر در مواردی که دبیر شورای عالی آمار محل دیگری را معین کند.

ماده ۸ - عضو ثابت کمیسیون تخصصی شورای عالی آمار ، مدیرکل آمار و اطلاعات یا عناوین مشابه از وزارتخانه یا سازمان ”عضو شورای عالی آمار“ می باشد که توسط عضو مربوطه از دستگاه اجرایی مزبور به دبیرخانه شورای عالی آمار معرفی می گردد.

اعضای ثابت کمیسیون تخصصی شورای عالی آمار به شرح زیر می باشند:

(۱) یکی از معاونان مرکز آمار ایران به انتخاب دبیر شورای عالی آمار
(رئیس کمیسیون)

- (۲) مدیرکل دفتر نظارت و دبیرخانه شورای عالی آمار مرکز
آمار ایران (دبیر کمیسیون)
- (۳) مدیرکل دفتر امور عمومی سازمان مدیریت و برنامه ریزی
کشور یا حسب مورد یکی از مدیران کل بخشی مربوط با
هماهنگی دفتر امور عمومی سازمان (عضو کمیسیون)
- (۴) مدیرکل دفتر تحقیقات و سیاستهای مالی وزارت امور
اقتصادی و دارایی (عضو کمیسیون)
- (۵) مدیرکل دفتر خدمات رایانه ای وزارت کشور
(عضو کمیسیون)
- (۶) مدیرکل دفتر آمار و فناوری اطلاعات وزارت جهاد
کشاورزی (عضو کمیسیون)
- (۷) مدیرکل آمار و اطلاعات وزارت تعاون
(عضو کمیسیون)
- (۸) مدیرکل آمار و خدمات ماشینی وزارت کار و امور
اجتماعی (عضو کمیسیون)
- (۹) مدیرکل آمار و اطلاع رسانی وزارت صنایع و معادن
(عضو کمیسیون)
- (۱۰) مدیرکل دفتر توسعه و هماهنگی نظام آماری وزارت
بهداشت، درمان و آموزش پزشکی (عضو کمیسیون)
- (۱۱) مدیرکل دفتر آمارهای بازرگانی و اطلاع رسانی وزارت
بازرگانی (عضو کمیسیون)

(۱۲) مدیرکل اداره آمارهای اقتصادی بانک مرکزی جمهوری

اسلامی ایران (عضو کمیسیون)

(۱۳) دو نفر صاحب نظر از سازمانهای غیردولتی به انتخاب

انجمنهای صنفی، تخصصی، تحقیقاتی و آموزشی آمار

(عضو کمیسیون)

تبصره ۱۵ - رئیس کمیسیون تخصصی شورای عالی آمار می تواند،

حسب مورد از وجود معاونان و مدیران مرکز آمار ایران به عنوان

مشاور بدون حق رأی در جلسات کمیسیون مزبور استفاده نماید.

تبصره ۲ - اعضای کمیسیون تخصصی باید شخصاً در جلسات

کمیسیون مزبور شرکت، و از اعزام نماینده به عنوان جانشین در

جلسات کمیسیون خودداری کنند. رئیس کمیسیون تخصصی

موظف است عدم شرکت هر کدام از اعضای کمیسیون تخصصی

در دو جلسه متوالی یا سه جلسه غیر متوالی را کتباً به رئیس

شورای عالی آمار و "عضو شورای عالی آمار" وزارتخانه یا سازمان

متبوع اعلام نماید.

ماده ۹ - رئیس کمیسیون تخصصی شورای عالی آمار و هر عضو

ثابت آن می تواند، حسب مورد از وجود حداکثر دو کارشناس

مطلع و صاحب نظر به عنوان مشاور بدون حق رأی در جلسات

کمیسیون استفاده نماید.

ماده ۱۰- کمیسیون تخصصی شورای عالی آمار قبل از تشکیل هر جلسه عادی و فوق العاده شورای مذکور به منظور بررسی کارشناسی "دستور جلسه شورای عالی آمار" حداقل یک جلسه تشکیل خواهد داد. جلسات کمیسیون تخصصی با حضور $\frac{2}{3}$ اعضای ثابت رسمیت خواهد یافت و تصمیمات کمیسیون مزبور با رأی موافق نصف بعلاوه یک اعضای حاضر معتبر خواهد بود.

ماده ۱۱- زمان، محل و دستور جلسه عادی کمیسیون تخصصی شورای عالی آمار، حداقل ۱۰ روز قبل از زمان برگزاری جلسه توسط دبیرخانه شورای عالی آمار کتباً به اطلاع اعضای کمیسیون خواهد رسید. دبیرخانه شورای عالی آمار در مورد برگزاری هر جلسه فوق العاده، باید زمان، محل و دستور جلسه فوق العاده را حداقل پنج روز قبل از تشکیل جلسه کتباً به اطلاع اعضای کمیسیون مزبور برساند. ارسال مدارک و مستندات هر جلسه کمیسیون تخصصی به عهده دبیرخانه شورای عالی آمار می باشد.

ماده ۱۲- وظایف و اختیارات کمیسیون تخصصی شورای عالی آمار به شرح زیر است:

(۱) بررسی و اظهار نظر در مورد برنامه های کوتاه مدت و میان

مدت نظام آماری کشور

(۲) بررسی و اظهار نظر در مورد نظام جامع آموزش کارکنان

ارکان نظام آماری کشور

- (۳) بررسی و اظهار نظر در مورد اولویتهای تولید آمار در نظام آماری کشور
- (۴) بررسی و اظهار نظر در مورد برنامه آماری کشور مطابق با سیاستهای کلی اتخاذ شده و اولویتهای آماری تعیین شده توسط شورای عالی آمار
- (۵) تدوین الگوها و دستورالعملهای انجام کار برای کمیته‌های آمار بخشی
- (۶) بررسی برنامه‌ها، طرحها و پیشنهادهای تأیید شده توسط کمیته‌های آمار بخشی و مرکز آمار ایران برای ارائه به شورای عالی آمار
- (۷) بررسی برنامه‌ها، طرحها و پیشنهادهای ارجاع شده از سوی شورای عالی آمار به منظور رفع کمبودها و نواقص آن
- (۸) تنظیم آیین نامه‌های اجرایی به منظور ایجاد هماهنگی در فعالیتهای آماری کشور و ارائه آن به شورای عالی آمار
- (۹) ارائه طرحها و پیشنهادهای در زمینه رفع مشکلات اجرایی فعالیتهای آماری دستگاه‌های اجرایی به شورای عالی آمار
- (۱۰) سایر امور محوله از سوی شورای عالی آمار
- ماده ۱۳-** پیشنهادهای و تصمیمات کمیسیون تخصصی شورای عالی آمار توسط دبیرخانه شورای مزبور برای تصویب به شورای عالی آمار ارسال خواهد شد و بعد از تصویب شورای مزبور برای کلیه دستگاه‌های اجرایی کشور لازم الاجرا خواهد بود.

ماده ۱۴- وظایف و اختیارات دبیرخانه شورای عالی آمار به

شرح زیر است:

- (۱) تبیین راهکارهای لازم برای فعال کردن کمیته های آمار بخشی و مدیریتهای موضوعی مرکز آمار ایران که مرتبط با کمیته های مزبور هستند.
- (۲) جمع بندی و تلفیق برنامه فعالیتهای آماری کمیته های آمار بخشی مشتمل بر وضع موجود، نیازهای آماری و امکانات آماری وزارتخانه ها و سازمانهای مربوط
- (۳) تدوین برنامه آماری کشور
- (۴) ارسال برنامه فعالیتهای آماری کمیته های آمار بخشی و برنامه آماری کشور به شورای عالی آمار برای تصویب ، پس از بررسی و اظهار نظر کمیسیون تخصصی شورای مزبور
- (۵) نظارت بر روند کار کمیته های آمار بخشی و پیگیری تشکیل جلسات کمیته های مزبور بر اساس آیین نامه تشکیل جلسات و شرح وظایف کمیته های آمار بخشی مصوب ۸۱/۸/۴ شورای عالی آمار و ارائه گزارش عملکرد کمیته های آمار بخشی به شورای عالی آمار
- (۶) جمع بندی و تلفیق گزارشهای کمیته های آمار بخشی و طرح آنها در جلسات شورای عالی آمار پس از بررسی و اظهار نظر کمیسیون تخصصی

- (۷) تشکیل جلسات شورای عالی آمار شامل دعوت از اعضای شورا، تهیه دستور جلسات، تهیه صورتجلسات و ارسال مدارک و مستندات و صورتجلسات به اعضای شورای عالی آمار
- (۸) ابلاغ رهنمودهای کلی، سیاستهای کلان و مصوبه‌های شورای عالی آمار به دستگاه‌های اجرایی مرتبط با ارکان نظام آماري کشور
- (۹) نظارت و پیگیری بر اجرای مصوبات شورای عالی آمار در دستگاه‌های اجرایی مرتبط با نظام آماري کشور و تهیه گزارشهای نظارتی ادواری
- (۱۰) تشکیل و اداره جلسات کمیسیون تخصصی شورای عالی آمار شامل دعوت از اعضای کمیسیون، تهیه دستور جلسات، تهیه صورتجلسات و ارسال مدارک و مستندات و صورتجلسات به اعضای کمیسیون تخصصی
- (۱۱) بایگانی مصوبات، صورتجلسات، گزارشها وسایر اسناد و مدارک مربوط به شورای عالی آمار و سایر ارکان نظام آماري کشور
- (۱۲) انجام سایر امور محوله از سوی دبیر شورای عالی آمار
- ماده ۱۵-** این آیین نامه در ۱۵ ماده و ۴۷ بند و ۴ تبصره در جلسه مورخ ۱۳۸۲/۳/۱۷ شورای عالی آمار به تصویب رسید.

نظام آماری کشور

مصوب جلسه مورخ ۱۳۷۹/۱۲/۲۲

و اصلاحیه مصوب جلسه ۱۳۸۱/۸/۴

شورای عالی آمار

۱- مقدمه

نقش روزافزون آمار و اطلاعات به عنوان پیش‌نیاز کلیه تصمیم‌گیریها، سیاستگذاریها و برنامه‌ریزیها برکسی پوشیده نیست. این نقش در عصر اطلاعات به قدری بدیهی است که نظام آماری کشورها و حجم و کیفیت بانکهای اطلاعاتی آنها نه تنها یکی از مهمترین شاخصهای توسعه یافتگی کشورها بشمار می‌رود، بلکه متقابلاً نیز سیاستگذاریها و برنامه‌ریزیهای توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشورها بدون دراختیار داشتن آمار کافی، صحیح، دقیق و بهنگام ممکن نیست. اهمیت اطلاعات آماری در کلیه امور برنامه‌ریزی اعم از سیاستگذاری، تعیین اهداف، خط‌مشی‌ها، هدایت امور اجرایی و درنهایت ارزیابی میزان موفقیت یا عدم موفقیت آنها بقدری است که بسیاری اطلاعات آماری را عامل زیربنای برنامه‌ریزی بشمارمی‌آورند و ایجاد یک نظام کارآمد و مؤثر در تولید و عرضه آمار را از الزامات اولیه و ضروری در برنامه‌ریزی می‌دانند.

در کنار مشکلات عدیده‌ای که از دورانهای گذشته به شکل حاد و در حال حاضر نیز با شدت کمتر در نظام برنامه‌ریزی کشور وجود دارد و باعث عدم توفیق کامل برنامه‌ها در پی‌موردن راه توسعه

اقتصادی شده است، می‌توان به مشکلات نظام آماری کشور و معضلاتی که از رهگذر مشکل مزبور و کمبود آمار و اطلاعات دقیق و بهنگام متوجه سیاستگذاران و برنامه‌ریزهای کشور گردیده نیز اشاره کرد.

متأسفانه علیرغم فعالیت‌های گسترده‌ای که در زمینه اجرای طرح‌های آمارگیری و جمع‌آوری اطلاعات، با صرف وقت و هزینه‌های هنگفت توسط دستگاه‌های مختلف کشور می‌شود، می‌توان ادعا نمود که نه تنها هنوز نیازهای آماری کشور حتی در سطح بالنسبه مطلوب تولید و عرضه نشده است، بلکه دستگاه‌های سیاستگذار و برنامه‌ریز و اجرایی نیز به علت فقدان اطلاع کافی از ذخیره‌های اطلاعاتی کشور، از اطلاعات آماری موجود نیز در حد مطلوب استفاده نکرده‌اند. سالهای متمادی است که انبوهی از اطلاعات آماری توسط دستگاه‌های مختلف کشور تولید می‌شود که بخش عمده‌ای از آنها بصورت غیرهدفمند، موردی و نامنظم و در موارد زیادی بدون اتکاء به تعاریف و مفاهیم علمی روشن و بدون پشتوانه علمی، از نقطه نظر طراحی موضوعی و فنی تولید می‌شود که بدلیل بهنگام نبودن، پایین بودن کیفیت، چندگانگی آمار و ناسازگاری بین آمارها، امکان استفاده از آمارهای معتبر و بهنگام مجموعه مزبور نیز فراهم نمی‌شود.

مشکلاتی که در فوق به صورت کلی برشمرده شده است را می‌توان بصورت زیر طبقه‌بندی نمود:

- دستگاه‌های برنامه‌ریز و سیاستگذار و همچنین دستگاه‌های تولید آمار کشور از نیاز واقعی کشور به اطلاعات آماری و اولویت‌بندی این اطلاعات آماری، اطلاع دقیقی ندارند.
- اغلب تولیدکنندگان آمار در کشور هر کدام خودسرانه براساس تعاریف و مفاهیم گوناگون و براساس تشخیص خود مبادرت به انجام فعالیت‌های موازی نموده و لذا در انجام فعالیت‌های موازی و تکراری علاوه بر اتلاف وقت و هزینه زیاد، آمارهای تولید شده نیز به لحاظ آنکه بی‌برنامه و ناهماهنگ با نیازها تولید شده‌اند، نه از دقت و صحت کافی برخوردارند و نه کارایی لازم را در بهره‌برداری بمنظور تصمیم‌گیری و سیاستگذاری دارند.
- مصرف‌کنندگان آمار نیز در بسیاری از موارد، تعاریف و مفاهیم آمارهای مورد نیاز خود را نمی‌دانند و به همین دلیل از آمارهای موجود بهره‌برداری کافی نکرده‌اند. به کرات مشاهده شده است برخی از اشخاص حقیقی یا حقوقی فکر می‌کرده‌اند آمارهای موردنیاز آنها موجود نیست ولیکن این تفکر از یک‌سو بدلیل عدم آشنایی آنها با تعاریف و مفاهیم دقیق واز سوی دیگر عدم اطلاع از امکان ذخیره‌سازی اطلاعات آماری کشور بوده است.
- همچنین سیستم تولید و استفاده از آمارهای ثبتي، یعنی آمار و اطلاعاتی که در جریان عملیات جاری سازمان‌های مختلف ثبت می‌شوند دارای این اشکال است که یا بطور صحیح ثبت

نمی‌شوند و یا اگر هم صحیح ثبت می‌شوند، روشهای مناسبی برای پردازش و انتقال آنها وجود ندارد.

- بین فعالیتهای آماری کشور و فعالیتهای نظام برنامه‌ریزی کشور هنوز هماهنگی وجود ندارد و این نه به دلیل قصور کارگزاران آماری و برنامه‌ریزی کشور بلکه به این دلیل است که اصولاً نوعی عدم شفافیت قانونی در این ارتباط وجود دارد که ناخودآگاه موجب دوری آنها از یکدیگر شده است.

ریشه مشکلات مزبور را می‌توان در فقدان برنامه‌ریزی فعالیتهای آماری کشور دانست. هنوز در کشور برنامه منسجم و یکپارچه‌ای برای کل فعالیتهای آماری اعم از تشخیص نیازها، حجم فعالیتهای، نوع آمارگیریه‌ها، بودجه، برنامه زمانی و مکانیزم‌های نظارتی آن تهیه و تدوین نشده است و چون هرکدام از دستگاهها بنا به تشخیص خود وبه شکل سلیقه‌ای عمل می‌کنند، لاجرم اطلاعات متمرکزی از آمارگیریه‌ها، حجم کار، بودجه و اعتبارات مصرفی، تعداد و نوع شاخص‌ها و اقلام آماری تولید شده و ظرف زمانی و مکانی آنها در دسترس نمی‌باشد.

فقدان برنامه‌ریزی فعالیتهای آماری بنوبه خود ناشی از نبود یک نظام تصمیم‌گیری در این زمینه و یا به تعبیری فقدان نظام آماری مدون در کشور است، چرا که مجموعه مرکز آمار ایران، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و واحدهای تولید آمار سایر دستگاهها، بدلیل شفاف نبودن نوع و جهت رابطه بین

فعالیت‌هایشان با یکدیگر و فقدان تقسیم کار بین واحدهای مزبور، چیزی به نام ارکان یک نظام را محقق نمی‌سازد. از سوی دیگر واحدهای مستقل مزبور چون عملکردهای آماری مستقل دارند و باهم ارتباط ارگانیک و سیستماتیک ندارند، در قالب اصول وقواعد یکسان و متمرکز عمل نمی‌کنند و لذا جمعاً مجموعه‌ای بنام نظام آماری را تشکیل نمی‌دهند. حلقه مفقوده‌ای که در این میان عامل از هم گسستگی است، نظام تصمیم‌گیری حاکم بر مجموعه فعالیت‌های مزبور است که وجود خارجی ندارد و فقدان آن، شفافیت ارتباط بین واحدها، تقسیم کار و حدود و صغور اختیارات و وظایف آنها را مخدوش ساخته است. تنها در صورت تدوین و استقرار چنین نظامی است که می‌توان مبادرت به ساماندهی فعالیت‌های آماری کشور و تدوین برنامه جامع فعالیت‌های آماری نمود و از این رهگذر با تعیین سهم و وظایف هر یک از واحدهای موظف به فعالیت آماری، امکان حداکثر بهره‌مندی از توان فنی و مدیریتی آحاد مزبور و مالاً دسترسی به آمارهای مورد نیاز معتبر، بهنگام و دقیق را فراهم ساخت.

در تدوین نظام آماری کشور اصول زیرمورد نظر بوده است:

- کارکرد روان و موفق هر نظام در گرو تعهدی است که ارکان و آحاد کل نظام کشور در اجرای آن دارند. مکانیزم‌های لازم برای ایجاد و اجرای چنین تعهدی باید در بطن نظام تعبیه شده باشد که این امر تنها در صورت نگرش کامل و همه جانبه

- بر موضوع قابل تحقق است. وسعت پیامدهای مترتب بر کمیت و کیفیت اطلاعات آماری به گونه‌ای است که همه بخشها و دستگاهها و سازمانها و به تعبیر بهتر کلیه ارکان و فرآیندهای نظام کشور را تحت تأثیر قرار می‌دهد و لذا مشارکت هریک از اجزاء نهادها و ارکان نظام در تشکیلات آماری جنبه حیاتی برای آنها داشته و می‌تواند بود و نبود، جهت، کمیت و کیفیت نتایج فعالیتها و تلاشهای آنها را تحت تأثیر قرار دهد. بدین منظور مکانیزم ذاتی مورد بحث، در نظام حاضر پیش‌بینی شده است.
- برای حداکثر بهره‌گیری از بنیه علمی و تجربی کشور، در طراحی نظام مزبور اصل مشارکت افراد صاحب‌نظر و دست‌اندرکاران بخشهای غیردولتی در سطوح مختلف مدنظر قرار گرفته است.
 - نظام آماری کشور از این منظر با برخی از نظام‌های دیگر که بطور مقطعی و برای فعالیتی ویژه در برهه‌ای خاص از زمان تشکیل می‌شوند، تفاوت دارد بدین معنا که فعالیت کمیسیون و کمیته‌های پیش‌بینی شده در این نظام جنبه دائمی داشته و به شکل فعالیتی مستمر در دستگاهها و سازمان‌های پیش‌بینی شده جاری خواهد بود.
- مجموعه حاضر تحت عنوان «نظام آماری کشور» در جهت رفع مشکلات برشمرده در فوق تهیه گردیده است که پس از بحث

و بررسی‌های لازم در جلسه مورخ ۱۳۷۹/۱۲/۲۲ شورای عالی آمار به تصویب رسیده است.

۲- تعریف نظام آماری

نظام آماری عبارت است از مجموعه دستگاهها و نهادهای درگیر در فعالیتهای آماری (ارکان نظام)، وظایف و فعالیت‌های هر یک از اجزاء، نظام، روابط درونی و بیرونی آنها با یکدیگر، اصول، قوانین و مقررات حاکم بر وظایف و روابط مزبور.

۳- اهداف نظام آماری

مهمترین اهداف نظام آماری عبارتند از:

- ۱ - شناخت مشکلات و تنگناهای نظام تولید آمار در کشور
- ۲ - تشخیص دقیق نیازهای آماری کشور
- ۳ - برنامه‌ریزی جامع جهت تهیه و تولید اطلاعات آماری مورد نیاز
- ۴ - تبیین ساختار مدیریتی نظام آماری و تعیین وظایف هر یک از رده‌ها در انجام فعالیت‌های آماری
- ۵ - تعیین شیوه ارتباط میان رده‌های مدیریتی نظام آماری
- ۶ - نظارت و ارزیابی کامل فنی، اجرایی و مالی فعالیت‌های آماری کشور
- ۷ - ایجاد و توسعه پایگاه اطلاعات آماری و بهنگام سازی اطلاعات آماری برای ارائه به کاربران آمار
- ۸ - اطلاع رسانی تولیدات آماری

۴- ارکان نظام آماری

ساختار مدیریتی نظام آماری از رده‌های زیر تشکیل شده است:

- ۱ - مجلس شورای اسلامی
- ۲ - هیئت وزیران
- ۳ - شورای عالی آمار
- ۴ - مرکز آمار ایران
- ۵ - کمیسیون تخصصی شورای عالی آمار
- ۶ - کمیته‌های آمار بخشی

۵- ترکیب اعضای ارکان نظام آماری و وظایف آنها

۵-۱- مجلس شورای اسلامی و هیئت وزیران

فلسفه وجودی مجلس شورای اسلامی و هیئت وزیران در نظام آماری کشور ناشی از آن است که مشارکت این دو نهاد در صورت لزوم و موارد خاص و فوق العاده، با تصمیم‌گیری و تصویب قوانین و مقررات ناظر بر فعالیت‌های آماری در نظام آماری کشور پیش‌بینی شده باشد. در شرایطی که توافق ارکان نظام آماری کشور بر مجموعه‌ای از جهت‌گیری‌های کلی حاصل نشود، حصول این توافق از طریق دخالت و مشارکت دو نهاد مزبور حاصل می‌شود.

۲-۵- شورای عالی آمار و مرکز آمار ایران

ترکیب، تشکیلات و وظایف شورای عالی آمار و مرکز آمار ایران در قانون مرکز آمار ایران مصوب ۱۳۵۳ تصریح شده است.

۲-۵-۳- کمیسیون تخصصی شورای عالی آمار

کمیسیون تخصصی، بازوی کارشناسی و مشورتی شورای عالی آمار است. برنامه‌ها، طرحها و پیشنهاد های تأیید شده توسط کمیته‌های آمار بخشی و مرکز آمار ایران پیش از تصویب در شورای عالی آمار، در این کمیسیون مورد بررسی و اظهار نظر قرار می‌گیرد.

۲-۵-۳-۱- ترکیب اعضای کمیسیون تخصصی شورای عالی آمار:

این کمیسیون مرکب از اعضای زیر است:

۱ - مدیران کل آمار و اطلاعات کلیه دستگاه‌های اجرائی عضو شورای عالی آمار

۲ - دونفر صاحب نظر از سازمان‌های غیردولتی (NGO) به انتخاب انجمن‌های صنفی، تخصصی، تحقیقاتی و آموزشی

۲-۵-۳-۲- وظایف کمیسیون تخصصی شورای عالی آمار

وظایف کمیسیون تخصصی شورای عالی آمار به شرح زیر است:

۱ - تدوین الگوها و دستورالعمل‌های انجام کار برای کمیته‌های آمار بخشی

۲ - تعیین الویت‌های تولید آمار در نظام آماری کشور برای ارائه به شورای عالی آمار

- ۳ - بررسی برنامه‌ها، طرح‌ها و پیشنهادهای تأیید شده توسط کمیته‌های آمار بخشی و مرکز آمار ایران برای ارائه به شورای عالی آمار
- ۴ - بررسی برنامه‌ها، طرح‌ها و پیشنهادهای ارجاع شده از سوی شورای عالی آمار به منظور رفع کمبودها و نواقص آن
- ۵ - تنظیم آیین‌نامه‌های اجرایی به منظور ایجاد هماهنگی در فعالیت‌های آماری کشور و ارائه به شورای عالی آمار جهت تصویب
- ۶ - ارائه طرح‌ها و پیشنهادهای در زمینه رفع مشکلات اجرایی فعالیت‌های آماری دستگاه‌های اجرایی به شورای عالی آمار جهت تصمیم‌گیری
- تبصره- اداره کمیسیون تخصصی برعهده دبیرخانه شورای عالی آمار است.
- ۴-۵- کمیته‌های آمار بخشی
- این کمیته‌ها به منظور ساماندهی فعالیت‌های آماری و انعکاس مشکلات وضعیت موجود و نیازهای آماری در وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های اجرایی شکل می‌گیرند.
- ۱-۴-۵- اسامی کمیته‌های آمار بخشی
- اسامی کمیته‌های آمار بخشی و محل استقرار آنها به شرح زیر است:
- ۱ - کمیته آمارهای جمعیت (مستقر در مرکز آمار ایران)

- ۲ - کمیته آمارهای نیروی کار (مستقر در وزارت کار و امور اجتماعی)
- ۳ - کمیته آمارهای نفت و گاز (مستقر در وزارت نفت)
- ۴ - کمیته آمارهای آب و برق (مستقر در وزارت نیرو)
- ۵ - کمیته آمارهای محیط زیست (مستقر در سازمان حفاظت محیط زیست)
- ۶ - کمیته آمارهای مسکن و شهرسازی (مستقر در وزارت مسکن و شهرسازی)
- ۷ - کمیته آمارهای عمران شهری و روستایی و انتظامی (مستقر در وزارت کشور)
- ۸ - کمیته آمارهای کشاورزی (مستقر در وزارت جهاد کشاورزی)
- ۹ - کمیته آمارهای صنعت و معدن (مستقر در وزارت صنایع و معادن)
- ۱۰ - کمیته آمارهای بازرگانی (مستقر در وزارت بازرگانی)
- ۱۱ - کمیته آمارهای حمل و نقل (مستقر در وزارت راه و ترابری)
- ۱۲ - کمیته آمارهای ارتباطات (مستقر در وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات)
- ۱۳ - کمیته آمارهای آموزش و پرورش (مستقر در وزارت آموزش و پرورش)
- ۱۴ - کمیته آمارهای آموزش عالی و پژوهش (مستقر در وزارت علوم، تحقیقات و فناوری)

- ۱۵- کمیته آمارهای فرهنگ و هنر (مستقر در وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی)
- ۱۶- کمیته آمارهای بهداشت و درمان (مستقر در وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی)
- ۱۷- کمیته آمارهای دفاعی (مستقر در وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح)
- ۱۸- کمیته آمارهای مالی (مستقر در وزارت امور اقتصادی و دارایی)
- ۱۹- کمیته آمارهای تعاون (مستقر در وزارت تعاون)
- ۲۰- کمیته آمارهای بودجه و نظام اداری (مستقر در سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور)
- ۲۱- کمیته آمارهای پولی و بانکی (مستقر در بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران)
- ۲۲- کمیته آمارهای تربیت بدنی (مستقر در سازمان تربیت بدنی)
- ۲۳- کمیته آمارهای صدا و سیما (مستقر در سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران)
- ۲۴- کمیته آمارهای قضایی (مستقر در قوه قضائیه)
- ۲۵- کمیته آمارهای امور خارجه (مستقر در وزارت امور خارجه)
- ۲۶- کمیته آمارهای انرژی اتمی (مستقر در سازمان انرژی اتمی)
- ۲۷- کمیته آمارهای بنیاد شهیدانقلاب اسلامی (مستقر در بنیاد شهیدانقلاب اسلامی)

۲۸- کمیته آمارهای امداد امام خمینی (ره) (مستقر در کمیته

امداد امام خمینی (ره))

۲-۴-۵- ترکیب اعضاء کمیته‌های آمار بخشی

هر یک از کمیته‌های آمار بخشی مرکب از افراد زیر است:

۱ - معاون طرح و برنامه یا عناوین مشابه از دستگاه اجرایی
(رئیس کمیته)

۲ - مدیر کل آمار و اطلاعات یا عناوین مشابه از دستگاه اجرایی
(دبیر کمیته)

۳ - مدیر کل مربوطه از سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور

۴ - مدیر کل مربوطه از مدیریت موضوعی مرکز آمار ایران

۵ - مدیران ذیربط آماري سازمان‌های وابسته به دستگاه اجرایی

۶ - یک نفر عضو هیأت علمی رشته آمار از دانشگاه‌های کشور
به انتخاب رئیس کمیته

تبصره ۱- کمیته آمارهای جمعیت مرکب از افراد زیر است:

۱ - معاون طرح‌های آماري مرکز آمار ایران (رئیس کمیته)

۲ - مدیر کل دفتر آمارهای اجتماعی - اقتصادی خانوار مرکز
آمار ایران (دبیر کمیته)

۳ - مدیر کل دفتر اقتصاد کلان سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی
کشور (عضو کمیته)

۴ - مدیر کل آمار وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی (عضو
کمیته)

- ۵ - مدیر کل آمار سازمان ثبت احوال کشور (عضو کمیته)
- ۶ - نماینده بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران (عضو کمیته)
- تبصره ۲-** در کمیته‌های آمارهای نیروی کار، نفت و گاز، آب و برق، محیط زیست، مسکن و شهرسازی، کشاورزی، صنعت و معدن، بازرگانی، حمل و نقل و ارتباطات علاوه بر اعضای مذکور در بالا یک نماینده از بانک مرکزی جمهوری اسلامی نیز عضویت خواهد داشت.
- تبصره ۳-** ریاست کمیته‌های آمار بخشی برعهده معاون طرح و برنامه یا عناوین مشابه از دستگاه اجرایی است و مدیر کل آمار و اطلاعات یا عناوین مشابه از دستگاه مربوطه دبیری کمیته را برعهده خواهد داشت. محل دبیرخانه کمیته‌های آمار بخشی در دستگاه اجرایی مسئول خواهد بود.
- ۳-۴-۵- وظایف کمیته‌های آمار بخشی
- ۱ - تشکیل گروه‌های کاری تخصصی
 - ۲ - شناسایی تنگناها و مشکلات آماری موجود بخش
 - ۳ - شناسایی امکانات آماری بخش
 - ۴ - شناسایی آمارهای مورد نیاز برنامه و توسعه بخش
 - ۵ - مطالعه و پیشنهاد تعاریف و مفاهیم کاربردی در فعالیت‌های آماری بخش
 - ۶ - نظارت بر بکارگیری تعاریف و مفاهیم آماری استاندارد شده توسط مرکز آمار ایران

- ۷ - شناسایی ارقام آماری موجود و مورد نیاز
- ۸ - تدوین گزارش تحلیلی وضع موجود فعالیت‌های آماری بخش
- ۹ - پیشنهاد و ارائه برنامه‌های کوتاه مدت و بلند مدت فعالیت‌های آماری بخش
- ۱۰ - نظارت در پیاده سازی و راه اندازی نظام تولید آمارهای ثبتی با انجام هماهنگی‌های لازم و همکاری با مرکز آمار ایران
- ۱۱ - ارائه تمهیدات لازم برای مکانیزه کردن آمار و اطلاعات موجود و ایجاد پایگاه اطلاعات آماری بخش
- ۱۲ - ایجاد هماهنگی‌های لازم برای اتصال پایگاه اطلاعات آماری بخش به شبکه اطلاع رسانی آماری کشور
- ۱۳ - تمهیدات لازم برای تسهیل اطلاع رسانی و ارائه آمارهای تولید شده بخش به کاربران آمار
- ۱۴ - پردازش، تجزیه و تحلیل اطلاعات آماری
- ۱۵ - پیشنهاد طرح‌های آماری مورد نیاز
- ۱۶ - تهیه برنامه اجرای طرح‌های آماری مورد نیاز همراه با کلیه مدارک و مستندات مطابق با الگوی آیین‌نامه اجرایی طرح‌های آماری مصوب شورای عالی آمار
- ۱۷ - پیشنهاد مسئول اجرای طرح‌های آماری براساس اولویتهای پیش‌بینی شده
- ۱۸ - تهیه و ارائه برنامه فعالیت‌های آماری بخش به دبیرخانه شورای عالی آمار جهت بررسی‌های فنی، اجرایی و مالی

۱۹ - پیگیری لازم برای اجرای مصوبات شورای عالی آمار در زمینه فعالیت‌های بخش

۲۰ - بررسی و تأیید مقدماتی نتایج حاصل از انجام فعالیت‌های آماری بخش و ارسال آن به دبیرخانه شورای عالی آمار

۶- تشریح گردش کار در نظام آماری کشور

۱ - کمیته‌های آمار بخشی که در وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های اجرایی مستقرند، مبادرت به تهیه گزارشی مشتمل بر وضع موجود، تبیین مشکلات و تشخیص نیازهای آماری و ارائه پیشنهادهایی در حیطه فعالیت‌های ذیربط خود می‌نمایند.

۲ - زیر کمیته‌های آمار بخشی سازمانها و دستگاه‌های وابسته به وزارتخانه‌ها، همانند بند ۱ همزمان با مرحله ۱ مبادرت به تهیه گزارشی در حیطه فعالیت‌های ذیربط خود می‌نمایند و به کمیته آمار دستگاه متبوع خود ارسال می‌دارند.

۳ - کمیته‌های آمار بخشی پس از تلفیق نتایج گزارشهای دریافتی از زیر کمیته‌های خود، گزارش نهایی مربوط به کل بخش خود را براساس دستورالعمل‌های کمیسیون تخصصی تهیه و به دبیرخانه شورای عالی آمار ارسال می‌دارند.

۴ - دبیرخانه شورای عالی آمار گزارشهای دریافت شده موضوع بند ۳ را جهت بررسی و تلفیق به مدیریت‌های موضوعی مرکز آمار ایران ارجاع می‌دهد.

۵ - مدیریت‌های موضوعی مرکز آمار ایران با بررسی همه جانبه گزارش‌های دریافت شده، مبادرت به تهیه برنامه اولیه فعالیت‌های آماری بخش ذیربط نموده و نتایج را برای بررسی از طریق دبیرخانه شورای عالی آمار به کمیسیون تخصصی ارسال می‌دارد. چنانچه گزارش‌های دریافتی از کمیته‌های آماربخشی دارای اشکالات اساسی و غیر قابل جمع‌بندی باشد، مرکز آمار ایران با ذکر دلایل گزارش را از طریق دبیرخانه شورای عالی آمار جهت تجدیدنظر به کمیته‌های آمار بخشی بازگشت خواهد داد.

۶ - دبیرخانه شورای عالی آمار پس از تلفیق و جمع‌بندی برنامه اولیه مدیریت‌های موضوعی مرکز آمار ایران مبادرت به تهیه و تدوین برنامه پیشنهادی فعالیت‌های آماری کشور نموده و آن را به کمیسیون تخصصی می‌دهد.

۷ - کمیسیون تخصصی پس از بررسی برنامه اولیه و اعمال تعدیلهای لازم، برنامه فعالیت‌های آماری کشور را از طریق دبیرخانه شورا جهت تصویب به شورای عالی آمار ارسال خواهد کرد.

۸ - مرکز آمار ایران در جریان پیگیری و نظارت خود بر فعالیت‌های آمار کشور، در هر مرحله که مواردی را مغایر با برنامه تشخیص دهد، موضوع را جهت طرح در شورای عالی آمار اعلام خواهد کرد.

۷- مدارک و مستندات اجرای طرح آماری

مدارک و مستندات اجرای طرح آمارگیری که دستگاه‌های دولتی موظفند برای بررسی‌های فنی و تخصصی و شیوه اجرای طرح به دبیرخانه شورای عالی آمار ارائه کنند، شامل موارد زیر است:

- ۱ - معرفی و ضرورت اجرای طرح آمارگیری
- ۲ - هدف کلی
- ۳ - اهداف تفصیلی
- ۴ - پوشش موضوعی
- ۵ - جامعه آماری
- ۶ - چارچوب آماری
- ۷ - واحد آماری
- ۸ - پوشش جغرافیایی
- ۹ - دوره آماری
- ۱۰ - زمان آمارگیری
- ۱۱ - تناوب زمان آمارگیری
- ۱۲ - روش آمارگیری
- ۱۳ - روش طبقه‌بندی و کدگذاری
- ۱۴ - طرح فنی شامل روش تعیین تعداد نمونه، فرمولهای برآورد، میزان خطای آمارگیری و ...
- ۱۵ - مشخصات کامل سازمان اجرایی طرح

۱۶ - اقلام آماری مورد نیاز، پرسشنامه، جداول نهایی و روش داده آمایی و استخراج نتایج

۱۷ - تعاریف و مفاهیم اصلی مورد استفاده در طرح آمارگیری

۱۸ - بودجه پیشنهادی اجرای طرح آمارگیری با ذکر جزئیات برآورد حجم کار

مرکز آمار ایران موظف است پس از دریافت مدارک و مستندات طرح آمارگیری از دبیرخانه شورای عالی آمار و بررسیهای کارشناسی آنها در مدیریت‌های موضوعی، نظر نهایی خود را درباره ضرورت اجرای طرح و تأیید آن به صورت کتبی، به کمیسیون تخصصی دبیرخانه شورای عالی آمار اعلام کند. در صورت اجرای طرح توسط دستگاه دولتی، نظارت بر فرآیند اجرای طرح توسط مرکز آمار ایران انجام خواهد شد و نتایج طرح می‌بایست به تأیید مرکز آمار ایران برسد. پس از پایان مراحل استخراج نتایج طرح و تأیید آن از سوی مرکز آمار ایران این نتایج می‌بایست به صورت رایگان برای ورود به بانک اطلاعات آماری در اختیار مرکز آمار ایران قرار گیرد.

آیین‌نامه
تشکیل جلسات و شرح وظایف کمیته‌های آماربخشی
مصوب جلسه مورخ ۱۳۸۱/۸/۴
شورای عالی آمار

مقدمه

نظر به گستردگی وظایف درنظام آماری و مرکز آمار ایران که دامنه شمول آن وظایف کمیته‌های آماربخشی رانیز دربرمی‌گیرد، همچنین به منظور جلوگیری ازتداخل وظایف اعضای کمیته‌های آماربخشی، راهنمای زیرمبنای تعیین و تبیین وظایف کمیته‌ها قرارمی‌گیرد تا وظایف تدوین شده برای کمیته‌های آماربخشی درنظام آماری کشور محقق شود:

تمام اعضای کمیته‌های آماربخشی درقبال انجام وظایف محوله به کمیته‌ها، مسئولیت یکسان و مشترک دارند. علاوه بروظایف تشریح شده درنظام آماری کشور وظایف ذیل نیز برعهده رئیس و اعضای کمیته‌ها می‌باشد :

الف - وظایف رؤسای کمیته‌های آماربخشی

- ۱ - تلاش درجهت فعال نمودن وادامه کار کمیته‌ها
- ۲ - تنظیم برنامه کاری کمیته و تعیین محل تشکیل جلسات
- ۳ - تنظیم برنامه زمانبندی انجام فعالیتها
- ۴ - تشکیل وفعال نمودن زیر کمیته‌ها وگروههای تخصصی
- ۵ - صدور احکام اعضای زیرکمیته‌ها وگروههای تخصصی
- ۶ - تقسیم کاربین اعضای زیرکمیته وپیگیری انجام آنها
- ۷ - تدوین وارائه گزارش کارکمیته به دبیرخانه شورای عالی آمار

- ۸ - انجام سایر امور و وظایف محوله از سوی دبیرخانه شورای عالی
آمار
- ۹ - نظارت بر حسن انجام مصوبات شورای عالی آمار توسط
کمیته، زیر کمیته‌ها و گروه‌های تخصصی
- ب - وظایف دبیر کمیته‌های آمار بخشی (مدیرکل
آمار و اطلاعات دستگاهها)**
- ۱ - تهیه پیش نویس احکام اعضای کمیته، زیر کمیته‌ها
و گروه‌های تخصصی
- ۲ - تنظیم دستور جلسات و دعوت از اعضا برای شرکت در جلسات
- ۳ - تنظیم گزارش کارها و فعالیت‌های کمیته بر اساس الگوی
تعیین شده توسط کمیسیون تخصصی شورای عالی آمار
- ۴ - پیگیری انجام فعالیتها بر اساس برنامه زمانبندی
- ۵ - ارائه گزارش پیشرفت کارها و فعالیتها مطابق برنامه زمانبندی
به کمیته
- ۶ - جمع‌آوری گزارشات تدوین شده توسط اعضا و تنظیم آنها به
منظور ارائه در جلسات
- ۷ - تنظیم صورتجلسات و ارسال بموقع آن به دبیرخانه شورای
عالی آمار
- ۸ - ابلاغ دستورالعملها و مصوبات شورای عالی آمار و تصمیمات
کمیته به زیر کمیته‌ها و گروه‌های تخصصی

۹- ارائه گزارش جلسات زیرکمیته‌ها و گروه‌های تخصصی به کمیته

۱۰- انجام وظایف خاص ازسوی رئیس کمیته

دبیر کمیته علاوه بر وظایف مذکور اقدامات زیر را نیز انجام می‌دهد.

♦ دبیرخانه کمیته آماربخشی رادرواحد آمار واطلاعات دستگاه ذیربط استقرار می‌دهد.

♦ جلسات کمیته آماربخشی را حداقل هرماه یکبار تشکیل می‌دهد.

♦ هریک ازاعضای کمیته، مسائل مطروحه درارتباط بافعالیت‌های کمیته رابه نحو مقتضی دراختیار دبیرکمیته گذاشته وبا هماهنگی وی درخواست تشکیل جلسه فوق‌العاده می‌نماید. دبیرکمیته موظف است باهماهنگی رئیس کمیته حداکثر ظرف یک هفته نسبت به تشکیل جلسه فوق‌العاده و طرح مسائل مربوط اقدام نماید.

ج - وظایف مدیریتهای بخشی (سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور)

۱ - طرح نمودن اهداف، استراتژیها و سیاستهای برنامه‌های توسعه در ابعاد کلان و بخشی، براساس رهنمودهای کلی و سیاستهای اصلی بخشها و برنامه کلان اقتصادی در جلسات کمیته (باهماهنگی قبلی بادبیرکمیته)

- ۲ - پیشنهادی نیازهای آماری برنامه‌ریزی بخش به کمیته
ومدیریت موضوعی مرکز آمار ایران
- ۳ - ایجاد هماهنگی «بین بخشی» به منظور پیشنهاد نیازهای
آماری برنامه‌ریزی دیگر بخشها در ارتباط با کمیته بخشی
مربوط
- ۴ - رفع مشکلات و تنگناها بخصوص در زمینه‌های اصلاح
ویا ایجاد تشکیلات واحدهای آماری، تأمین نیروی انسانی
متناسب با وظایف جدید و همچنین تأمین اعتبار
مورد نیاز کمیته
- د - وظایف مدیریتهای موضوعی (مرکز آمار ایران)**
- ۱ - همکاری در تنظیم دستور جلسات
- ۲ - توجیه اعضای کمیته در ارتباط با وظایف کمیته‌ها بر اساس
نظام آماری کشور
- ۳ - پیگیری اجرای مصوبات شورای عالی آمار و تصمیمات کمیته
- ۴ - ایجاد سازگاریهای لازم بین اقلام آماری تولیدی، ثبتی
و نیازهای آماری دفاتر بخشی سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی
کشور
- ۵ - هدایت و نظارت بر کار کمیته‌های آمار بخشی متناسب با شرح
وظایف مرکز آمار ایران و مصوبه‌های هیئت محترم دولت
و همچنین تنظیم و ارائه گزارش فعالیت‌های کمیته به
دبیرخانه شورای عالی آمار

۶ - ایجاد هماهنگی با سایر واحدهای مرکز آمار ایران، در موارد لزوم و دعوت از مدیران ذیربط برای شرکت در جلسات کمیته

ه - وظایف دبیرخانه شورای عالی آمار در ارتباط با کمیته‌های آماربخشی

۱ - ابلاغ رهنمودهای کلی، سیاستهای کلان و مصوبه‌های شورای عالی آمار به کمیته‌های آماربخشی

۲ - نظارت بر روند کار کمیته‌های آماربخشی و پیگیری تشکیل جلسات

۳ - ارزیابی نتایج کار و تعداد جلسات کمیته‌های آماربخشی و انطباق آن با وظایف مندرج در نظام آماری و طرح آن در شورای عالی آمار (دبیرخانه موظف است در مقاطع سه ماهه عملکرد کمیته‌ها را بررسی کرده و نتایج ارزیابی خود را در جلسات شورای عالی آمار ارائه نماید).

۴ - تلفیق و جمع‌بندی گزارشات کمیته‌های آماربخشی و طرح آنها در جلسات شورای عالی آمار پس از اظهار نظر کمیسیون تخصصی شورای عالی آمار.